

konwersatorium specjalizacyjne  
semestr zimowy i letni 2026/2027  
III rok

## **Feminizm po polsku: genealogie, spory i wyzwania**

drka Joanna Sieracka

Czy feminizm w kraju nad Wisłą ma własną specyfikę? Na jakie fantazmaty i skrypty dotyczące płci i polskości odpowiada? Z jakimi wyzwaniami współczesności musi się mierzyć?

Szukając odpowiedzi na te pytania, prześledzimy najważniejsze wydarzenia, tematy i spory, organizujące ruch i dyskurs feministyczny po transformacji. Zajmiemy się między innymi znaczeniem i aktualnością ideału Matki Polki i Polonii, a także rolą religijnych i nacjonalistycznych imaginariów w kształtowaniu kontraktu płci charakterystycznego dla polskiego społeczeństwa. Przyjrzymy się sporom o feministyczną genealogię, dotyczącym kłopotliwego dziedzictwa „Solidarności”, rewidowanego obecnie stosunku do emancypacji i koncesjonowanego ruchu kobiecego w Polsce Ludowej oraz oceny przebiegu transformacji. Porozmawiamy o wybranych ruchach kobiecych (np. Alimenciarach, Białym Miasteczku, Kongresie Kobiet, Czarnych Protestach i Strajkach Kobiet) i ich wpływie na feministyczną wyobraźnię. Tworząc mapę aktualnych zjawisk i wojen kulturowych wokół płci i seksualności, omówimy zagadnienia związane ze sporem o gender, manosferą i ruchami męskimi, pracą seksualną, *metoo* i *cancel culture*. W programie kursu znajdzie się także przestrzeń na tematy zaproponowane przez uczestniczki i uczestników konwersatorium.

**Warunki zaliczenia:** obecność, lektura tekstów i aktywność na zajęciach, wykonanie bieżących zadań domowych do tekstów oraz projektu semestralnego w małej grupie. Dokładne zasady przebiegu zajęć i warunki zaliczenia zostaną ustalone na początku semestru.

**Lektury** (dokładny program zostanie przedstawiony na początku semestru):

Charkiewicz E., *Matki do sterylizacji. Neoliberalny rasizm w Polsce*, Biblioteka Online Think Tanku Feministycznego 2009.

Grabowska M., *Zerwana genealogia. Działalność społeczna i polityczna kobiet po 1945 roku a współczesny polski ruch kobiecy*, Warszawa 2018.

Graff A., *Świat bez kobiet. Płeć w polskim życiu publicznym*, Warszawa 2021.

Graff A., E. Korolczuk, *Kto się boi gender? Prawica, populizm i feministyczne strategie oporu*, Warszawa 2022.

Gulczyński M., *Mężczyźni. O nierówności płci*, Warszawa 2026.

- Hryciuk R., E. Korolczuk (red.), *Pożegnanie z Matką Polką? Dyskursy, praktyki i reprezentacje macierzyństwa we współczesnej Polsce*, Warszawa 2012.
- Janion M., *Niesamowita Słowiańszczyzna: fantazmaty literatury*, Kraków 2007.
- Kosiewski P. (red.), *Język rewolucji*, Warszawa 2021.
- Kościelniak M., *Aborcja i demokracja. Przeciw-historia Polski 1956–1993*, Warszawa 2024.
- Mackay F., *Feministyczna rewolucja teraz! Czy feminizm radykalny jest transinkluzywny?*, przeł. K. Mendrek, „Machina Myśli”, <https://machinamysli.org/feministyczna-rewolucja-teraz-czy-feminizm-radykalny-jest-transinkluzywny/>.
- Majewska E., *Tramwaj zwany uznaniem. Feminizm i solidarność po neoliberalizmie*. Warszawa 2017.
- Napiórkowski M., K. Szyngiera, M. Wlekły, *1989*, Gdański Teatr Szekspirowski, Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, reż. K. Szyngiera, prem. 19.11.2022.
- Penn, S. *Podziemie kobiet*, Warszawa 2003.
- Puchała D., *Tęczowa Matka, Orzeł i Polka Walcząca. Emancypacyjne wykorzystywanie symboliki grup większościowych w Polsce*, Warszawa 2020.
- Sikora A., *Wolność, równość, przemoc, czyli czego nie chcemy sobie powiedzieć*, Kraków 2019.
- Sobańska A., *Polska T. Doświadczenia transpłciowych kobiet w perspektywie socjologicznej*, Łódź 2026, s. 179–189.
- Solidarność według kobiet*, reż. M. Dzido, P. Śliwowski, 2014.
- Srinivasan A., *Prawo do seksu. Feminizm w XXI wieku*, przeł. K. Mojowska, W.A.B, Warszawa 2023
- Strajk Matek, reż. Małgorzata Maciejewska, 2010.
- Titkow A., *Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty*, Warszawa 2007.
- W głębi manofery*, reż. L. Theoroux, 2026.